

Motion 4-2021 om krafttag mot mäns våld mot kvinnor

Dnr 00669-2021

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige att motionen anses besvarad

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen håller med motionären om vikten av krafttag mot mäns våld mot kvinnor och behovet av en kunskapshöjning på området. Mäns våld mot kvinnor är ett prioriterat område inom Region Norrbotten och arbete pågår med att implementera de nationella strategierna på områdena jämställdhet, mäns våld mot kvinnor och barnrätt där motionärens frågor ingår varför motionen anses besvarad.

Sammanfattning

Glenn Berggård (V) yrkar att regionfullmäktige ska besluta att:

- Region Norrbotten erbjuder en kunskapshöjning för alla som jobbar inom vården för att både kunna fånga upp våldsutsatthet, larma kring och bemöta våldsutsatta.
- En grundläggande utbildning ges till Region Norrbottens samtliga anställda och politiker om strukturer kring mäns våld mot kvinnor samt samhällets ansvar.
- Region Norrbotten verkar för en ökad myndighetssamverkan mellan polis, vård och socialtjänst bl a genom att utbilda egen personal för att veta när sekretess skall brytas.
- Region Norrbotten hos regeringen framför kravet på att en haverikommission upprättas varje gång en kvinna blir mördad och att relevanta myndigheter inklusive vården går igenom var skyddsneten brustit.
- Region Norrbotten hos regeringen framför kravet att en kommission inrättas med syftet att strategiskt arbeta med att förebygga mäns våld mot kvinnor.
- Region Norrbotten använder sin roll som ansvarig för regional utveckling till att utbilda egen personal och påverka samhället till att bli mer jämställt.

Ärendet

Motionen

Motionären lyfter att fem kvinnor under några få veckor i april 2021 mördades utav närstående män. Ett dödligt våld som är toppen på ett isberg. Många fler kvinnor lever i våldsutsatthet och under Coronapandemin har dessa kvinnors situation ofta förvärrats.

Regionerna som är ansvariga för vård och tandvård har stora möjligheter att fånga upp våldsutsatthet i det dagliga arbetet med patienter. Vården möter många kvinnor som söker vård just efter att de blivit utsatta för våld. Vården möter också våldsutsatta där våldet är den bakomliggande orsaken till andra problem och sjukdom. Depression, annan psykisk ohälsa, missbruk, stressrelaterade sjukdomar och kronisk smärta är några exempel. Att leva med våld påverkar hälsan och förkortar livet på flera sätt. Därför är det viktigt att vårdens personal har en bra kunskapsbas kring våld mot kvinnor, känner igen tecknen, vågar fråga och kan larma vid misstanke. Viktigt är också att ge personalen kunskaper om hur man ger ett bra bemötande till den utsatta. Region Norrbotten har ett ansvar att ge all personalen verktyg för att vilja och våga agera. Vi politiker behöver också kunskap.

Region Norrbottens arbete gällande mäns våld mot kvinnor.

Utbildning

Region Norrbotten erbjuder en kunskapshöjning för alla som jobbar inom vården för att både kunna fånga upp våldsutsatthet, larma kring och bemöta våldsutsatta

I Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om våld i nära relation (SOF S:2014:4) bör vårdgivare se till att personalen i hälso- och sjukvårdens och tandvårdens verksamheter har kunskap om våld och andra övergrepp av eller mot närstående för att kunna ge god vård samt har förmågan att omsätta kunskaperna i det praktiska arbetet.

- Region Norrbotten har utbildat och utbildar kontinuerligt sin personal, exempelvis utbildade Folk tandvården all sin personal under 2019 och ger därefter utbildning till alla nyanställda.
- Att ställa frågor om våld ingår i hälsosamtalen så vid varje utbildning till nya utförare av hälsosamtalen så ingår utbildning om våld i nära relation och om våldsutsatta patienter. Utbildning av personal pågår ständigt, utmaningen är att utbilda i stor skala och att se till att all ny personal får utbildning.
- På sikt kommer nya medarbetare att ha med sig kunskapen från sin grundutbildning. Sedan 2018 är examensordningen i högskoleförordningen ändrad för en rad utbildningar, så att kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer nu är obligatorisk. De program som berörs är de som utbildar studenter till fysioterapeut, jurist, läkare, psykolog, sjuksköterska, socionom och tandläkare. Från 2019 gäller kunskapskravet även utbildning till tandhygienist.

Det sker utvecklings- och förbättringsarbeten i vård divisionerna, bland annat har Division Nära skrivit in aktiviteter kopplat till styrmåttet om antal ställda frågor om våld. Division Nära arbetar för att införa att patienter på ett dolt sätt kan kommunicera om sin våldsutsatthet då våldsutövaren finns med genom att sätta ett kryss på urinprovsmuggen. Utbildningsinsatser har genomförts till bland annat personal som arbetar inom BVC och MVC. Folk tandvården utbildar all ny personal om våld i nära relation. En rutin för avse-

ende stöd till polisen i polisiära utredningar (för när vården skriver rättsintyg, genomföra spåringsåtgärder och skadedokumentation) har tagits fram. Utbildning om sexuellt våld planeras genomföras 3 maj etc. Arbetet pågår men det behöver utvecklas och förbättras.

En grundläggande utbildning ges till Region Norrbottens samtliga anställda och politiker om strukturer kring mäns våld mot kvinnor samt samhällets ansvar

Regionen håller med motionären om behovet av att utbilda politiken och förslag på sådan utbildning planeras.

All administrativ personal bör erbjudas att genomgå webbkurs om våld.
<https://webbkursomvald.se/>

Region Norrbotten verkar för en ökad myndighetssamverkan mellan polis, vård och socialtjänst bl a genom att utbilda egen personal för att veta när sekretess skall brytas.

Att verka för en ökad myndighetssamverkan är viktigt på alla nivåer och lyfts som en av hörnpelarna i den nationella strategin. Polis, rättsväsende, hälso- och sjukvård, socialtjänst och kvinnojourer är några av aktörerna runt en våldsutsatt patient. De måste ofta samverka för att kunna ge patienten den hjälp och det stöd denne har rätt till. Samtidigt är hälso- och sjukvårdens sekretess lagstadgad.

Sekretessen syftar till att skydda individens integritet. Men i vissa situationer medger lagen att sekretessen bryts. Det är viktigt att utbilda personalen i sekretessbrytande bestämmelser, när man kan och inte kan bryta sekretessen gällande vuxna våldsutsatta patienter. Det finns en skyldighet att orosanmäla till socialnämnd vid misstanke om barn som far illa och det finns en skyldighet att lämna ut uppgifter om polisen frågar. Vårdpersonal kan bryta sekretessen vid misstanke om fullbordat brott med ett minimistraff på ett års fängelse när det gäller vuxna men det finns inget krav att bryta sekretessen. Oftast uppmanar personalen i vården att den våldsutsatta ska polisanmäla.

Region Norrbotten hos regeringen framför kravet på att en haverikommission upprättas varje gång en kvinna blir mördad och att relevanta myndigheter inklusive vården går igenom var skyddsnäten brustit.

Socialstyrelsen genomför redan dödsfallsutredningar. Den senaste rapporten i ordningen är Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2018-2021. -Syftet med utredningarna är att identifiera brister i samhällets skyddsnät och ge regeringen underlag för beslut om åtgärder. Målet är att förebygga att barn far illa och att vuxna utsätts för våld eller andra övergrepp av närstående eller tidigare närstående personer.

Region Norrbotten hos regeringen framför kravet att en kommission inrättas med syftet att strategiskt arbeta med att förebygga mäns våld mot kvinnor.

1 januari 2017 började en tioåring nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor att gälla. Region Norrbotten arbetar aktivt med att realisera innehållet i strategin.

Region Norrbotten använder sin roll som ansvarig för regional utveckling till att utbilda egen personal och påverka samhället till att bli mer jämställt.

Vid omställningen tillsattes två heltidstjänster placerade centralt på regiondirektörens stab med ansvar för jämställdhet respektive barnrätt och våld i nära relationer. Dessa ansvarar som i samverkan bland annat arbetar med att implementera de nationella strategierna på området i länet samt att utbilda brett,

Medel från nationella överenskommelserna har funnits för utbildning av verksamheterna, men har som så mycket annat preventivt arbete fått stå tillbaka under pandemin.

Jämställdhetsintegrering är en av de viktigaste hörnstenarna i strategin och regionen arbetar aktivt med detta. Eftersom jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas måste jämställdhetsperspektivet finnas med och beaktas i det dagliga arbetet. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska beaktas i all politik som påverkar människors villkor, så att alla kvinnor och män, flickor och pojkar kan leva jämställda liv. Införandet av konsekvensbeskrivningar på områdena jämställdhet och barnrätt är ett steg i rätt riktning, men mer behöver göras.

Regionen har ett väl utvecklat samarbete med länsstyrelsen gällande utbildningsfrågor och jämställdhetsarbete

Aktuella förbättringsförslag.

Genom olika dialoger och enkät till medarbetare som träffar våldsutsatta patienter och chefer har det kommit upp tankar om ett resursteam/kompetenscentrum. Detta förslag behandlas i ärendet Återrapportering om arbetet med våldsutsatta patienter (dnr 00492-2021) till styrelsen 2022-06-01

Som svar på en motion från vänsterpartiet föreslås vid samma tillfälle att införa metoden Child check som är en evidensbaserad metod för att hitta barn som far illa, men även vuxna med missbruks- eller psykisk problematik och våld i nära relation.

Jämställdhetsintegrering är en viktig del i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som nu implementeras i länet och även ingår som en viktig del i den regionala jämställdhetsstrategin.

Jämställdhetsperspektiv

Region Norrbotten har inga egna jämställdhetsmål utan arbetar i linje med det nationella jämställdhetspolitiska målet som handlar om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Inom ramen

för det målet finns också sex delmål varav det sjätte delmålet handlar om att Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt och omfattande samhällsproblem. Sexuellt våld drabbar främst flickor och kvinnor, där yngre kvinnor och flickor är mer utsatta för sexuellt våld. Både våld i nära relation och sexuellt våld mot kvinnor är betydande samhällsproblem och folkhälsoproblem. Det är betydelsefullt att hälso- och sjukvårdens personal har kunskap om hur de ska bemöta och hjälpa alla våldsutsatta, oavsett kön. Samtidigt som mäns våld mot kvinnor bör vara särskilt uppmärksammat.

Barnrättsperspektiv

1. Beslutet är uppenbart för barns bästa

Bilagor:

Motion 4-2021 om krafttag mot mäns våld mot kvinnor.

Barnrättslig reflektion

Protokollsutdrag skickas till:

Divisionschefer

Stabschef

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Avdelningen för regional utveckling